

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

People Participation in Community Development Tubtai Subdistrict HuaHin
District Prachuabkirikhan Province.

¹เสาวภา สินสุภา

¹ Saowapa Sinsupa

¹นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์

¹E-mail: saowapasa81@gmail.com

Retrieved 30-03-2023; Revised 19-04-2023; Accepted 22-04-2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง 219 คน จากประชากรผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

(1) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมาก

(2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

(3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาชุมชน, ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Abstract

This research aimed to 1) explore People Participation in Community Development Tubtai Subdistrict HuaHin District Prachuap Khiri Khan Province. 2) compare People Participation in Community Development among respondents' attitude verified by demographic factors. 3) explain correlation between Critical success factors with People Participation in Community Development. This was quantitative research, sample were 219 residents of Tubtai Subdistrict HuaHin District. Questionnaires were data gathering tools. Analytical statistics were percentages standard deviation mean t test ANOVA F and Pearson correlation. Major findings were

- 1) People Participation in Community Development was high level.
- 2) People Participation in Community Development among respondents' attitude verified by demographic factors were statistical significant difference at .05 level.
- 3) correlation between Critical success factors with People Participation in Community Development was positive statistical correlation at .01 level.

Keywords: People Participation, Community Development, Tubtai Subdistrict HuaHin District Prachuap Khiri Khan Province.

บทนำ

การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการรวมกำลังระหว่างประชาชนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อปรับปรุงสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นและผสมผสานเข้าเป็นชีวิตของชาติทำให้ประชาชน สามารถอุทิศตนเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ องค์การสหประชาชาติ (UN. 1955, หน้า 6) ชุมชนส่วนใหญ่ของประเทศไทย จะมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท และอยู่ในความความรับผิดชอบตามความเหมาะสมภายใต้ขอบเขตอำนาจที่เป็นอิสระของหน่วยการปกครองท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช, 2560) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีพันธกิจในการจัดบริการสาธารณะพื้นฐานภายใต้ขอบเขตอำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ พันธกิจหลักประการหนึ่งได้แก่การพัฒนาชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีตามอัตภาพ

การพัฒนาชุมชน มีความหมายหลากหลายมิติ ดังนี้ 1) การทำให้คนที่อยู่ในชุมชนนั้นมีความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือ จากประชาชนเข้ามาตัดสินใจดำเนินการพัฒนาด้วยตนเองบนพื้นฐานของความสมัครใจและมีความรับผิดชอบที่จะช่วยตนเอง 2) การพัฒนาชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือหรือลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนให้ดีขึ้น (<https://www.google.com/>, approached Aug 5th 2022) หลักการสำคัญของการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ

ในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้ William Erwin (1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง (Berkley, 1975, William Erwin, 1976) และแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981) ระบุขั้นตอนของการมีส่วนร่วมดังนี้ ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุดที่ต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้อง ดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้นได้มาจากคำถามว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร การงานและการ ประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็น ประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็น โทษต่อบุคคลและสังคมด้วย ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญ จะต้องสังเกต คือ ความเห็น ความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน มีปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่หลาย ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรม หรือโครงการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ชาวชุมชนและท้องถิ่น กิจกรรมมีความหลากหลาย เป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้แก่ชาวชุมชนและ ได้รับ ข้อมูลจากชาวชุมชนด้วย โดยมีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ในท้องถิ่น (พิสิฐ ศุภริยพงศ์, 2546) 2) การ สื่อสาร โดยใช้การสื่อสารสองทางสลับกันไปมาระหว่างสองฝ่ายคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับชาวชุมชน เพื่อให้เข้าใจกันถูกต้องตรงกัน ในรูปของการแลกเปลี่ยนข้อมูล การให้คำแนะนำปรึกษา โดยหน่วยงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้ข้อมูลแก่ชาวชุมชนอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ด้วยสื่อหลากหลาย รูปแบบ รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากชาวชุมชน เปิดโอกาสให้ชาวชุมชนพูดคุยซักถามได้โดยตรง แฉงผลที่เกิดขึ้นให้ ชาวชุมชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ (กาญจนา แก้วเทพ, 2545; รัฐ กันภัยและธรรมนิตย์ วราภรณ์, 2558) 3) การสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดหา สรรทรัพยากร เช่น งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ เครื่องมือและ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ชาวชุมชน ดำเนินกิจกรรมได้อย่างสะดวก รวดเร็วและบรรลุเป้าหมาย ตลอดจนให้คำแนะนำ ให้การปรึกษาเมื่อชาวชุมชน พบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม (เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2548) 4) ภาวะผู้นำ หมายถึงความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนทั้งที่เป็น ทาง การ และไม่เป็นทางการ กระตุ้น ชักจูงโน้มน้าวใจให้ชาวชุมชน เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ ซึ่งผู้นำต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกในชุมชนหรือ

ชาวชุมชนให้การยอมรับนับถือ มีเวลาสำหรับชุมชนอย่างเพียงพอ สามารถจูงใจให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยความเต็มใจ เป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เข้าใจปัญหาของชุมชนและเข้าใจสังคมรวมถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี (Forntier, 1999; Ricketts, 2005, พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557) 5) การจูงใจ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ในสิ่งที่ชาวชุมชนต้องการหรือคาดหวัง เพื่อให้ชาวชุมชนเรียนรู้ว่าหากมีส่วนร่วมแล้วจะได้รับสิ่งที่ตนต้องการแล้วชาวชุมชนก็จะมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รางวัลแก่ชาวชุมชนทั้งรางวัลตอบแทนภายนอก เช่น ทำให้ชาวชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สะดวกสบายขึ้นได้รวมกลุ่มหรือมีเพื่อนมากขึ้น และรางวัลตอบแทนภายใน เช่น ความภาคภูมิใจที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชน รู้สึกว่าตนเองมีส่วนทำให้ชุมชนของตนพัฒนาให้ดีขึ้น (Thibaut and Kelley, 1956; Tijunatiene and Balciunas, 2010) 6) สร้างความไว้วางใจระหว่างชาวชุมชนด้วยกัน โดยการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ชาวชุมชนร่วมมือ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรเห็นใจกัน มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่คิดเห็นแตกต่างจากตน ร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนด้วยความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และพร้อมให้ความช่วยเหลือกัน ด้วยความเต็มใจ (Laurian, 2009) 7) การให้อิสระแก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสชาวชุมชนตัดสินใจเองว่าจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการโครงการใด กำหนดเป้าหมายของแต่ละโครงการกันเอง สามารถดำเนินโครงการด้วยตนเอง รับผิดชอบให้โครงการสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้วัดผลสำเร็จของโครงการกันเอง แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหรือแบ่งงานกันเองและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกันเอง (Arnstein, 1969; Daft, 2008)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำการวิจัย เพื่อสำรวจการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ครั้งนี้ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ ซึ่งมีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีระยะทางจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลถึงที่ว่าการอำเภอหัวหิน ประมาณ 3 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ศาลากลางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ประมาณ 15 กิโลเมตร งานวิจัยดังกล่าว มีผู้ทำการวิจัยในหลายประเด็นทั้งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ และพื้นที่อื่น แต่ยังคงมีประเด็นให้ทำการศึกษายู่ในมุมมองด้านความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนกับการพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์วิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม

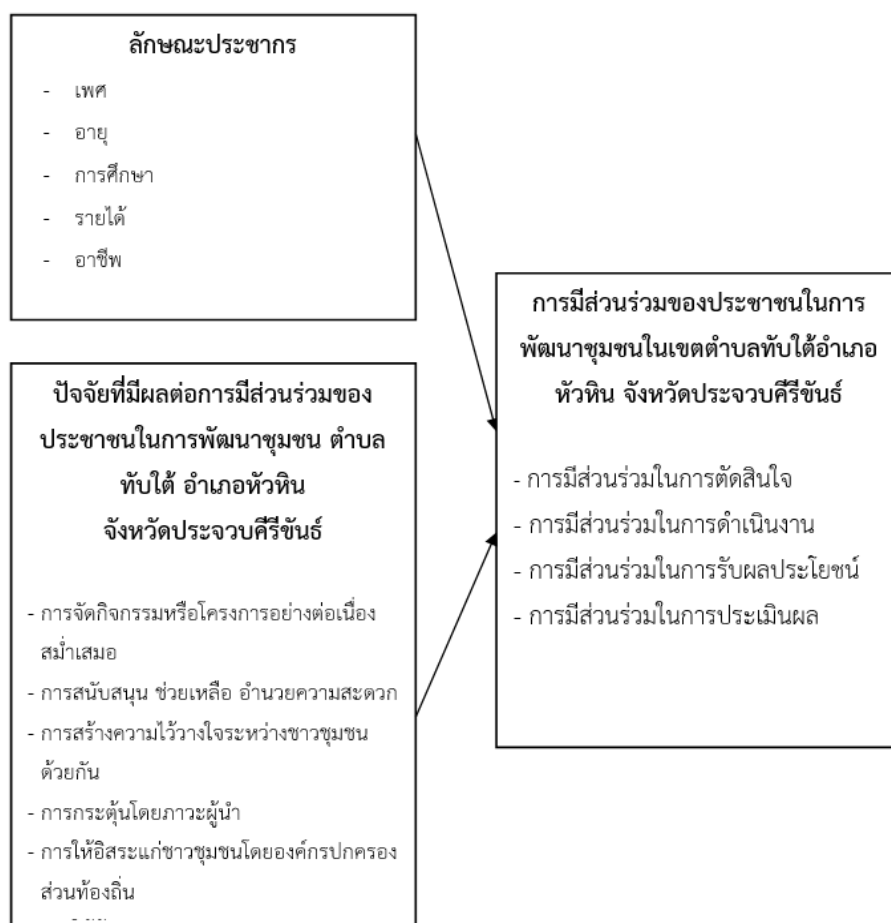
ผู้วิจัยได้มีการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการทำวิจัยและเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) แนวคิดการมีส่วนร่วม (2) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามกระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ (3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

(1) แนวคิดการมีส่วนร่วม

สัญญา เคนาภูมิ (2551) การมีส่วนร่วมจะต้องมาจากความสมัครใจ พึงพอใจ และได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากชุมชนโดยส่วนรวมร่วมกันการที่สมาชิกได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามโครงการ ร่วมติดตามประเมินผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง 219 คน เป็นผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวมาในข้างต้น สามารถนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดดังต่อไปนี้ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 และเพศชาย จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 รองลงมา อายุระหว่าง 21-40 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมา อายุ มากกว่า 60 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และ อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาประถมศึกษา มากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมา ปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมา รับจ้าง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 รองลงมา ค้าขาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมา พนักงานเอกชน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 รองลงมา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และ อื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

รายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 รองลงมา 15,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.47 อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.77 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.62 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 3.27 ด้านที่น้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 3.21 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอกำแพงหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการให้อิสระแก่ชาวชุมชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการกระตุ้นโดยภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 3.99 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการสร้างควมไว้วางใจระหว่างชาวชุมชนด้วยกัน และด้านการสนับสนุนช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3.95 รองลงมา ด้านการจัดกิจกรรม หรือโครงการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.85 อยู่ในระดับมาก และด้านที่น้อยที่สุดการให้ข้อมูลข่าวสาร ค่าเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่น้อยที่สุดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากให้มีความมั่นคงตลอดไป
2. ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมที่อยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ควรมีการพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น
3. ควรพัฒนาด้านการสื่อสารในลักษณะสองทางให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายการพัฒนาชุมชนเป็นนโยบายหลักของคณะรัฐบาลทุกชุดและได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อทำโครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน
2. นโยบายการพัฒนาชุมชน หน่วยงานปฏิบัติต้องเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการมีส่วนร่วมใช้ในรัฐธรรมนูญ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัย การประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ
2. ควรทำวิจัยการมีส่วนร่วมแบบผูกพันกับชุมชนที่มีต่อท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *เมื่อสื่อส่องและสร้างวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาลาแดง.
- ณัฐ กันภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์. (2558). “การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง.” *Veridian E-Journal*, 8(1), 220-238.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (กรกฎาคม- ธันวาคม 2548). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ : แนวคิดใหม่ของการจัดการภาครัฐ. *วารสารการจัดการสมัยใหม่* 2(3), 20 – 30.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. (2557) การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 7(3), 120 – 135.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

สัญญา เคนาภูมิ. (2551). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนใน 4 จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

Arnstein, Sherry R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35, (4), pp. 216-224.

Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.

Daft, R.L. (2008) *The Leadership Experience*. 4th Edition, Thomson Corporation, Stamford.

Fornaroff, A. (1980). *Community involvement in Health System for Primary Health Care*. Geneva: World Health Organization.

G.E. Berkley. (1975). *The Craft of Public Administration*. Boston: Allyn and Bacon.

Huntington, S. & Nelson, S. (1975). *No easy choice: political participation in developing countries*. New York: Harvard University Press.

James L. Creighton. (2005). *The Public Participation Handbook: Making Better Decisions through Citizen Involvement*. San Francisco: Jossey Bass Publisher.

Koufman, F. (1949). H.F. Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities. *Agricultural Experiment Station Bulletins*. 4(2), pp. 160 - 178.

Putti, B. (1987). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relations*. 4(2), pp. 180 - 198.

Thibaut, J. W. and Kelley, H. H. (1956). *The Social Psychology of Groups*. New York: Wiley.

Tijunaitiene Rigita and Balciunas Sigita. (2010). "Individualistic Motivation of Citizens Participating in Civil Society Organization." *Engineering Economics*. 21(4), pp. 408 – 416.

United Nations. (1981). *Yearbook of International Trade Statistics*. United Nations: UN Press.

William Erwin. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta G. : Georgia State University.